

Uitwerking noodfonds sierteelt

Inleiding en probleemstelling:

Als gevolg van de Corona crisis zijn veel bedrijven in de sierteelketens acuut in de financiële problemen geraakt. Bij veel bedrijven valt de omzet geheel of gedeeltelijk weg. De kostenstructuren in deze sector zijn dusdanig vast, dat het beperken van het financiële verlies maar beperkt mogelijk is. Corona zorgt ervoor dat veel bedrijven met forse verliezen te maken krijgen. De seizoensgebonden bedrijven worden geconfronteerd met nog hogere verliezen, omdat het afzetseizoen nagenoeg volledig is weggevalen. Hier is geen sprake meer van een ondernemersrisico.

De eerste genomen maatregelen zijn er op gericht om bedrijven te voorzien van werkkapitaal door het verstrekken van liquiditeitssteun. De maatregelen zijn genomen door Overheid, Banken en de tuinbouwsector. De genomen maatregelen betreffen:

- Verlenen uitstel 6 maanden aflossing door de banken
- Tijdelijke seizoenskredieten worden niet ingeperkt, of krijgen een uitgestelde inperking
- Extra tekorten worden via noodleningen gefinancierd onder de Borgstelling Landbouw-Corona (respectievelijk maximaal EUR 1,5 en EUR 2,8 miljoen) waarvan 70% onder de Borgstelling valt.
- Aanvullend wordt, waar nodig, extra verhoging van de rekening courant door de banken gefaciliteerd.
- De NOW regeling als gedeeltelijke compensatie voor te betalen arbeidskosten
- Uitstel van belastingbetaling
- Uitstel van Energie Belasting (EB) en Opslag Duurzame Energie (ODE) betaling

Verder gaan we er vanuit dat er een garantie regeling komt voor de verzekering van de handelskredieten zodat de import en exporthandel weer ongestoord door kan lopen.

Doel van deze maatregelen is om tijdelijk rust en ruimte te creëren voor de bedrijven, waardoor gewerkt kan worden aan een lange termijn oplossing en daarmee perspectief te bieden voor de ondernemers. We stellen vast dat bij veel bedrijven als gevolg van de extreem hoge verliezen het financieel gezonde hart uit het bedrijf is verdwenen. De overbruggingsfinanciering is nu al dusdanig fors dat terugbetaling voor velen niet mogelijk is binnen 2 jaar. Ook het uitstellen van betaling (max 8 kwartalen) biedt vaak geen oplossing. Bedrijven worden door deze maatregelen dusdanig zwaar gefinancierd dat het gezonde continuïteitsperspectief volledig verdwijnt. Het gevolg is een sierteelketen die in haar voortbestaan wordt bedreigd.

Conclusie van bovenstaande is dat er gewerkt moet worden aan een lange termijn oplossing, die ondernemers in staat stelt hun bedrijfsmodel voort te zetten en er een gezond verdienmodel te behouden. De kern van de problematiek is het onevenredig hoge verlies wat zorgt voor te zware kapitalisatie van de bedrijven en daarmee de keten. Kern van de oplossing is een vergoeding voor omzetverlies, waardoor bedrijven in staat zijn om hun bedrijfsmodel voort te zetten en de lopende toch al zware verplichtingen te kunnen terugbetalen. Hierdoor wordt tevens ruimte gecreëerd om te blijven vernieuwen en te innoveren en concurrentiekracht te behouden. Het investeren in duurzame kapitaalgoederen die de sector in staat stelt haar bijdrage te leveren aan de verduurzaming van de sector, en aan de gemaakte afspraken uit het klimaat akkoord zijn essentieel.

Wij denken dat een schadevergoeding op basis van omzet verlies de beste optie is. Deze wordt hieronder uitgewerkt. Eerder is ook gesproken over twee andere opties: een forfaitaire subsidie en een lening onder zeer soepele condities. Deze worden in de bijlage behandeld.

Schadevergoeding op basis van omzet

We gaan uit van een regeling waarbij het daadwerkelijke omzetverlies de basis is van de uitkering. Voor de uitvoering van de regeling kiezen we voor een systeem waarbij het Rijk via RVO een schadebedrag toekent. De uitkering van de schade geschiedt door de sector onder controle van externe accountants. Hierdoor is de belasting voor RVO minimaal en de controle optimaal.

Principe

De omzet in de periode van week 11 2020 tot en met december van dit jaar wordt vergeleken met de gemiddelde omzet die deze bedrijven over de afgelopen 3 jaar hadden. Daar komt een omzetverlies uit als gevolg van de corona crisis. Over dit omzetverlies wordt een percentage toegekend als schade vergoeding. Er kan rekening gehouden worden met een grote uitbreiding of krimp van de productie op bedrijfsniveau door dergelijke veranderingen handmatig toe te voegen, met controle door een accountant.

De schadevergoeding wordt alleen verleend aan in de kern gezonde bedrijven. Dit zijn bedrijven die bij de banken voorafgaand aan de Corona crisis een positief continuïteitsperspectief hadden. Dit is hetzelfde criterium als bij de Borgstelling Landbouw-Corona garantie.

Uitgangspunten

Een omzetverlies tot 20 % wordt niet vergoed. Dit is in lijn met de andere regelingen zoals NOW, waarbij de eerste 20 % als een te dragen ondernemersrisico wordt gezien. Alles daarboven krijgt een vergoeding van 70 %. Bij een 100% omzetverlies leidt dit tot een schadevergoeding van 56 % van de omzet.

Wij denken dat we hiermee een gematigde en verantwoorde claim doen. Er van uitgaande dat bedrijven zelf ook iets aan hun kostenstructuur kunnen veranderen en er vanwege het NOW een deel van de schade vergoed wordt. We verwachten dan wel dat het NOW rekening gaat houden met seizoenspieken en uitzendkrachten. Als dat niet het geval is zou het percentage hoger moeten zijn. Voor kwekers van bloemen en planten zou het niet toe kunnen passen van NOW € 450 mln. kosten. Daar komen de andere sub sectoren nog bij.

Hoogte fonds

In de brief Noodfonds sierteeltsector van 25 maart jl. was als bijlage een berekening toegevoegd. Deze berekening bestond voor een deel uit de verwachte schade (RFH berekening) en een deel betrof verwacht omzetverlies (bollen en bomen). Om dit gelijk te trekken wordt uitgegaan van verwacht omzetverlies. De berekeningen voor de omzetting van schade naar omzetverlies zijn bij RFH op te vragen. Als we vervolgens bovenstaande uitgangspunten hanteren komen we uit op de volgende tabel:

Sector	Omzet verlies (2019 vs 2020)	Noodfonds(- 20% ond risico, 70% vergoed)	Verdeling
Handel (marge verlies)	€ 700	€ 392	16,0%
Bloembollen	€ 341	€ 191	7,8%
Boomkwekerij	€ 232	€ 130	5,3%
Veredeling	€ 300	€ 168	6,9%
Bloemen / planten	€ 2.666	€ 1.493	61,0%
RFH	€ 135	€ 75	3,1%
	€ 4.373	€ 2.449	

De € 2,45 mld. zou wat ons betreft de hoogte van het noodfonds moeten zijn. Betalingen vinden alleen plaats als er daadwerkelijk omzet verlies geleden wordt. Geld dat eventueel over blijft wordt teruggestort naar de overheid.

Uitvoering regeling

Het fonds wordt gefund door de Rijksoverheid. RVO ontvangt van het Rijk de bijdrage voor het noodfonds. RVO is de fondsbeheerder: verantwoordelijk voor de toekenning van de gelden en de controle op de uitkeringen.

De verdere uitvoering van de regeling kan RVO overlaten aan de sector. De sector is verantwoordelijk voor de berekening van de schadevergoeding per bedrijf en keert de bedragen uit. RVO laat de berekening en de uitkering controleren door accountants.

Toekenning gelden aan sub sectoren

De sierteelt sector is onder te verdelen in vijf sub sectoren:

1. kwekers bloemen en planten, inclusief veiling
2. handelsbedrijven bloemen en planten
3. bollen
4. bomen
5. veredelaars

Wij stellen voor dat elk van deze sub sectoren verantwoordelijk wordt gemaakt voor de berekening van de schadevergoedingen en de uitkering van de gelden.

Om de uitkering mogelijk te maken kent RVO de gelden toe aan de sub sectoren op basis van de geschatte omzetverliezen.

RVO kent 75 % van het verwachte schade bedrag per sub sector direct toe. 25 % van de toekenning geschiedt in december 2020. Dit om over de sub sectoren te kunnen schakelen als de ene sector zwaarder getroffen wordt dan verwacht en de ander minder zwaar dan verwacht.

Berekening schadevergoeding en uitkering gelden aan ondernemers

Elke sub sector zorgt voor een betrouwbare berekening van het omzetverlies die door accountants gecontroleerd wordt. Daarna gaat zij over tot uitkering van de gelden.

Onderstaand een uitleg voor de werking van het systeem op basis van de sub sector kwekers bloemen en planten.

Bij de kwekers van bloemen en planten is 90 % van de Nederlandse kwekers lid van Royal FloraHolland (RFH). Als lid van RFH ben je verplicht om alles via RFH af te rekenen. Deze plicht wordt gecontroleerd door accountants die steekproefsgewijs de boeken van kwekers controleren. RFH heeft daarmee voor 90 % van de kwekers alle omzetcijfers nu en uit het verleden. Op basis daarvan kan zij de berekeningen maken. Door RVO ingehuurde accountants controleren de werkzaamheden van RFH.

RFH keert maandelijks 50 % van de berekende schadevergoeding uit. Zij kan dit zeer eenvoudig doen omdat zij van alle partijen de rekeningnummers heeft en een geïntegreerde financiële administratie.

Aan het einde van de looptijd van het fonds maakt RFH een berekening van het uiteindelijke omzetverlies en keert de definitieve schadevergoeding uit. Kwekers die nu veel schade hebben, maar later in het jaar goede maanden draaien krijgen daarmee niet teveel. De uiteindelijke berekening gaat over het omzetverlies van de hele periode.

Voor andere sub sectoren wordt een vergelijkbaar model gemaakt. Bij bollen kan bijvoorbeeld gebruik gemaakt worden van afzetorganisaties CNB en HOBACH in combinatie met de KCB.

Voordeel:

- Ondernemingen worden alle op een eenduidige en inzichtelijke wijze behandeld.
- Het positieve mentale effect zal groot zijn, ondernemers kunnen verder met het verwezenlijken van hun toekomst strategie. Met als gevolg behoud van een sterk sierteeltsector met blijvende bijdrage aan de werkgelegenheid en de Nederlandse economie.
- Er wordt alleen het daadwerkelijk geleden schade bedrag uitgekeerd conform de afgesproken systematiek.
- Heeft een beperkte lastenverzwaring tot gevolg.
- Is goed uitvoer- en controleerbaar.
- Via RFH is de omzet van de leden zeer nauwkeurig te bepalen. Berekening achteraf kan zeer snel. Uitbetaling kan via RFH. Ca. 90 % van de NL kwekers is lid van RFH. Accountants kunnen de berekeningen en data controleren.

Conclusie

We zetten in op een gezonde en toekomst vaste sector, die in staat is om invulling aan het klimaatakkoord te geven. Een sector waar ook de komende jaren ruimte blijft voor innovaties. Alleen met een noodfonds kan ook in de toekomst de positie van Nederland als internationale draaischijf van de sierteelt geborgd worden.

Bijlage: overige opties die zijn besproken

In eerdere gesprekken zijn naast bovenstaande schadevergoeding op basis van omzetverlies ook twee andere opties naar voren gekomen:

1. Forfaitaire subsidie
2. Soepele lening

Deze worden hier onder uitgewerkt

1. Forfaitaire subsidie

1.A. Alle bedrijven die kunnen aantonen dat ze meer dan 20 % omzet verlies hebben, krijgen een zelfde bedrag. Vergelijkbaar met het noodloket voor winkeliers, waarbij elke winkelier € 4.000,- krijgt, ongeacht de omvang van de winkel en de schade.

Aleen al voor RFH geldt dat zij 4.000 leden en 1.500 aanvoerders hebben, waarvan ruim 80 % in Nederland. Bij elkaar zijn het 4.635 kwekers die in aanmerking komen voor schade. Daarnaast heeft RFH 1.700 kopers / handelsbedrijven.

Nemen we de bollen, bomen en veredeling er bij dan komen we op 7.000 bedrijven. Het leeuwendeel heeft meer dan 20 % schade.

Uitgaande van een fonds van € 1,5 mld. gedeeld door 7.000 uitkeringen = € 214.000,-

Voordeel: regeling is super simpel en snel uit te voeren

Nadeel: de regeling is zeer onrechtvaardig omdat bedrijven die zwaarder getroffen worden door omvang of product evenveel krijgen als bedrijven die relatief minder zwaar getroffen worden. Daarmee valt de eerste categorie nog steeds om.

1.B Net als A, maar dan met onderscheid in grote en kleine bedrijven gemeten naar omzet

Er is een groot verschil in de omvang van bedrijven. Ter illustratie de situatie bij kwekers van bloemen en planten (data RFH)

Omzetcategorie	#	%	€	%
< € 100.000	1783	38,5%	€ 63.780.701	1,3%
> € 100.000 en < € 250.000	816	17,6%	€ 132.709.836	2,8%
> € 250.000 en < € 500.000	629	13,6%	€ 225.104.024	4,7%
> € 500.000 en < € 1.000.000	501	10,8%	€ 356.151.832	7,4%
> 1.000.000 en < €5.000.000	685	14,8%	€ 1.535.473.484	32,1%
> € 5.000.000	221	4,8%	€ 2.469.637.077	51,6%
	4635		€ 4.782.856.954	

De categorieën groot en zeer groot zijn goed voor ruim 80 % van onze omzet.

In de verdeling van de gelden moet dit verschil in omvang tot uiting komen, waarbij het voorstel is per omzetcategorie een verschillend bedrag uit te keren, die in relatie staat tot de omzetverschillen.

2. Soepele lening

De borgstelling vanuit de overheid wordt verhoogd van 70 % (borgstelling landbouw) naar 100 %. Dat zou tot een beperkte verlaging van de rente kunnen leiden als de banken de leningen geven (beperkt

omdat banken vanwege Basel regelgeving verplicht zijn om risk based pricing te hanteren). Als de overheid de leningen geeft zou de rente substantieel omlaag gebracht kunnen worden.

Als de overheid de rente laag houdt heeft dat het meeste effect. De bedrijven hebben dan minder rente lasten van de noodkredieten.

Bedrijven hoeven alleen af te lossen als ze een jaar hebben met een marge op de bruto jaaromzet van meer dan 2 %. En ook alleen voor het bedrag dat boven deze marge uitkomt.

De looptijd van de lening is 8 jaar. Daarna vervalt de resterende schuld. Er van uitgaande dat de lening even hoog gaat worden als de schadevergoeding, bedraagt de lening € 2,3 mld.

Op basis van een gemiddelde marge van 2 % (en zonder rekening te houden met extra opslag als gevolg van rente) staat in de onderstaande tabel welk deel in 8 jaar terug betaald kan worden. Deze tabel is gebaseerd op de omzet categorieën hier boven, waar binnen elke categorie het midden van de omzet is genomen.

Omzet	Marge per jaar	Cumulatief per jaar (# bedrijven)	8 jaar	Cumulatief terugbetaal capaciteit (*# bedrijven)
€ 50.000	€ 2.000	€ 3.566.000	€ 16.000	€ 28.528.000
€ 125.000	€ 5.000	€ 4.080.000	€ 40.000	€ 32.640.000
€ 375.000	€ 15.000	€ 9.435.000	€ 120.000	€ 75.480.000
€ 750.000	€ 30.000	€ 15.030.000	€ 240.000	€ 120.240.000
€ 3.000.000	€ 120.000	€ 82.200.000	€ 960.000	€ 657.600.000
€ 10.000.000	€ 400.000	€ 88.400.000	€ 3.200.000	€ 707.200.000
		€ 202.711.000		€ 1.621.688.000

Uit de tabel blijkt dat de schulden na 8 jaar nog niet terug betaald zullen zijn als ze al hun marge uitgeven aan de afbetaling van hun schulden. Dat betekent ook dat er 8 jaar lang niet geïnvesteerd kan worden in verduurzaming en innovatie.

Voordeel:

Uiteindelijk wordt een deel van de schuld vrij gescholden.

Nadelen:

- Het negatieve psychologische effect zal de komende jaren fors zijn indien de bedrijven een extra schuldenlast met bijbehorende lastverzwaring krijgen, in de wetenschap dat ondernemers alle extra marge boven toch al te krappe marge van 2% extra moeten aflossen. De bedrijven worden nog steeds verzwakt met een extra schuldenlast in een sector die relatief zwaar is gefinancierd. Veel ondernemers zullen dit als een loden last ervaren en toch besluiten om dan maar vervroegd te stoppen met hun bedrijf. Met als gevolg dat er veel bedrijven op de markt komen met weer als gevolg een fors dalende marktwaarde waardoor de vermogens- en zekerheidsposities enorm worden verzwakt en veel bedrijven verder niet meer financierbaar zijn. De hele bodem zakt weg zoals ook tijdens de financiële crisis van 2009 tot en met 2014, echter nu nog een gradatie erger omdat de verliezen/tekorten vele malen groter zijn dan toen.
- In aanvulling op bovenstaand punt, verwachten we dat ondernemers ervoor kiezen zich te laten failleren, schulden saneren en door te starten met een lagere schuld. Dit zorgt ervoor dat overheidskapitaal vernietigd wordt en daardoor de regeling zijn doelmatigheid mist.
- Door de lastenverzwaring, m.n. de aflossingsdruk, zal er de komende jaren nauwelijks tot geen ruimte zijn om te investeren in:
 - Reguliere noodzakelijke vervangingen. Het kassenbestand veroudert met als nadelig effect concurrentieverslechtering.

- Ondernemers zullen zich eerst richten op het verbeteren van hun schuldenpositie waardoor er geen ruimte blijft voor innovaties en verduurzaming in het kader van het klimaatakkoord.
- De verhoging van de schuldenlast heeft een negatief effect op opvolging/bedrijfsovernames. Overnames worden vanuit rationele (financiële haalbaarheid) en emotionele (het heeft toch geen zin) overwegingen geblokkeerd. Hierdoor is de komende jaren nauwelijks tot geen broodnodige instroom van jong en veelal creatief en innovatief elan en hetgeen toch al een zorgpunt is.
- Banken zullen minder willen financieren doordat de extra lening van de overheid ook als schuld meetelt. Dit zet de sector de komende jaren financieel op slot.

Conclusie:

Bovenstaande opties bieden geen verlichting en oplossing voor de zwaar getroffen sector!